

HANDBOEK

schooljaar 2015-2016

Instrumentale muzieklessen in de basisschool

voor:

- De (muziek)docent
- De teamcoördinator (de muziekdocenten die op de betreffende school het aanspreekpunt is)
- De school (directie, leerkrachten, ICC-er)
- De projectorganisatie MSW (coördinatoren, administratie)

muziekschool
WATERLAND

Geulenstraat 62
1441 RZ Purmerend
BTW NL 17409002B01

info@muziekschoolwaterland.nl
www.muziekschoolwaterland.nl
IBAN NL 35 INGB 0002018445

0299 427812
KvK 37128990

Inleiding

Vanaf september 2014 geeft Muziekschool Waterland instrumentale groepslessen onder schooltijd aan kinderen van vrijwel alle basisscholen in de regio Waterland. Het betreft in de meeste gevallen de kinderen uit groep 5, op sommige scholen is gekozen voor andere groepen.

Er zijn meerdere partijen bij betrokken en het succes van dit omvangrijke project is van verschillende factoren afhankelijk.

In dit stuk wordt aangegeven wanneer het project succesvol is (de doelen), waar het project uit bestaat (de componenten), wie erbij betrokken zijn (de partijen) en wat hun rol is (gewenst gedrag).

Doelen

- Leerlingen kunnen eenvoudige stukjes spelen op hun instrument: op gehoor, door lezen van grafische notatie of door lezen van echte notatie met grepen of notennamen erboven.
- Leerlingen kunnen het liedjesrepertoire zingen, bestaande uit liedjes die horen bij de samenspelstukken en liedjes die gebruikt worden in de groepslessen.
- Leerlingen kunnen met aandacht voor articulatie, toonhoogte en intonatie zingen.
- Leerlingen kunnen demonstreren hoe ze hun instrument op de juiste manier vasthouden
- Leerlingen kunnen juiste speelhouding demonstreren (lichamelijk, bijvoorbeeld geen bolle wangen, geen hoge schouders).
- Leerlingen kunnen hun instrumenten speelklaar maken (in elkaar zetten, aansluiten) en na afloop weer op de juiste manier opruimen (eventueel demonteren en schoonmaken).
- Leerlingen kunnen op basistekens van de dirigent (stop, start, harder, zachter) letten en erop reageren in samenspeelsituaties.
- Leerlingen kunnen improviseren op speciaal voor de groep gekozen materiaal.
- Leerlingen kunnen zelf korte stukken componeren door gebruik te maken van grafische notatie.
- Leerlingen kunnen zich bij uitvoeringen gedisciplineerd gedragen.

De componenten

Als we willen kijken naar de kwaliteit van het project dan kunnen we drie componenten onderscheiden

- A. De inhoud (de lessen, de presentaties)
- B. De organisatie
- C. De communicatie

De verschillende betrokken partijen (zie hieronder) spelen ieder op hun eigen manier een belangrijke rol op minstens één van deze gebieden.

De partijen

- De leerling
- De ouders
- De (muziek)docent
- De teamaanvoerder (de muziekdocenten die op de betreffende school het aanspreekpunt is)
- De school (directie, leerkrachten)
- De projectorganisatie MSW (coördinatie, facilitair)

Gewenst gedrag

Welk gedrag en houding van deze verschillende partijen zijn nodig om de muzieklessen op de scholen succesvol te laten zijn?

De leerling:

- Neemt actief deel aan de les
- Stelt zich sociaal op in de groep
- Accepteert het gezag van de muziekdocent
- Oefent thuis
- Gaat zorgvuldig met het instrument om
- Neemt het instrument en het lesmateriaal mee wanneer dit nodig is (de les, uitvoering)
- Levert na de lessencyclus het instrument in zoals het ontvangen is voor de lessencyclus (zonder hangers, bladmuziek etc.)

De ouders:

- Zijn betrokken bij de muzikale ontwikkeling van hun kind
 - o Stimuleren (thuis) oefenen
 - o Wonen presentaties bij
 - o Zien er op toe dat de kinderen de instrumenten op de juiste manier behandelen.
- Werken mee aan evaluatie
- Zorgen ervoor dat de leerlingen de instrumenten en lesmateriaal meenemen als dit nodig is.
- Signaleren eventuele problemen en geven dit door aan de leerkracht.
- Desgewenst assisteren ouders bij lessen en uitvoering(en).
- De instrumenten zijn verzekerd, met een eigen risico van ongeveer € 300,- per schade-geval. Bij schades beneden de € 300,- proberen wij een beroep te doen op de WA-verzekering van de gebruiker van het betreffende instrument. Uiteraard moet dan wel voor beide partijen duidelijk zijn dat schade veroorzaakt is door onkundig gebruik, moedwillig toegebracht, of anderzijds duidelijk aanwijsbaar nalatig gebruik.
We stellen pas iemand aansprakelijk na uitgebreid overleg met de betreffende school, onze muziekdocent aldaar en de betreffende (ouders van de) leerling. Indien een ouder niet verzekerd is, of de geleden schade niet kan betalen, dan neemt Muziekschool Waterland het verlies. (Sommige basisscholen zijn hiervoor ook verzekerd).
- Zorgen dat wanneer het instrument wegens ziekte of andere omstandigheden niet ingeleverd kan worden aan het einde van de lessencyclus, het instrument op school of bij Muziekschool Waterland wordt ingeleverd.

De muziekdocent:

lesinhoud

- Werkt mee aan de totstandkoming en bijstelling van het leerplan
- Bereidt de lessen goed voor (lesplannen)
 - o Uitdagende opdrachten
 - o Afwisselende werkvormen

lesorganisatie

- Bewaakt de tijd (lesplanning).
- Heeft lesmateriaal vooraf gemaakt en laten vermenigvuldigen.
- Zorgt dat het lokaal zoveel mogelijk klaar is voor de les begint en overlegt met de school hoe dit zo efficiënt mogelijk kan worden voorbereid.

lesproces

- Heeft een positieve houding t.a.v. de leerlingen en de lessen.
- Benadert de groep als “groep”.
- Zorgt voor een goede sfeer.
- Maakt duidelijke afspraken met de leerlingen (gedrag, opdrachten).
- Trekt hierin één lijn met de ander muziekdocenten.
- Laat de leerlingen deze afspraken bevestigen.
- Communiqueert met de leerkracht over de voortgang van de lessen.
- Organiseert dat de leerkracht betrokken is bij de muzieklessen, o.a. via lesbezoek.
- Controleert of de afspraken worden nagekomen, spreekt leerlingen er op aan als dat niet zo is.
- Maakt persoonlijk contact met de leerlingen.
- Laat leerlingen van elkaar leren.

instrumenten

- Controleert bij de eerste les of het instrument en toebehoren compleet zijn en goed werken.
- Voert zelf kleine reparaties uit.
- Levert instrumenten met een mankement in bij het hoofd facilitair onder vermelding van:
 - o Naam docent
 - o Naam van de school waar het instrument vandaan komt
 - o De aard van het mankement.
- Zorgt twee lessen voor de laatste les dat alle toebehoren compleet zijn.
- Controleert in de laatste les instrument en toebehoren. Als onderhoud of reparatie nodig is levert hij het instrument aan bij het hoofd facilitair met duidelijke aanwijzingen wat er aan mankeert.

(samen)werken in de basisschool

- Zorgt voor duidelijke en prettige communicatie met de school over zowel inhoudelijke als praktische zaken (bijvoorbeeld lesruimte en inrichting van het lokaal).
- Overlegt in het team over de inhoud en de planning (bijv. van de heterogene lessen).
- Hanteert de door de school vastgestelde omgangsvormen en gedragsregels.
- Is op tijd op de school aanwezig.
- Komt afspraken met de school en met de collega's na.
- Overlegt regelmatig met de groepsleerkrachten over de leerlingen.
- Vertegenwoordigt Muziekschool Waterland (is het “gezicht van”).

eigen ontwikkeling

- Reflecteer op eigen functioneren.
- Staat open voor suggesties voor verbeteringen, gedaan door collega's of leerkrachten.
- Neemt deel aan coaching en scholing.
- Werkt mee aan evaluatie.

De teamcoördinator:

- Is schakel in de communicatie tussen de school en het team muziekdocenten op de school.
- Bevordert de betrokkenheid van de school door:
 - Aansluiting te zoeken bij het jaarprogramma en de onderwijsdoelen van de school. Om hier inzicht in te krijgen zorgt de teamcoördinator dat de school het “schooldossier” invult.
- Bewaakt de voortgang van het programma
 - Is verantwoordelijk voor het overleg in het team en de specifieke invulling van het programma op de school (praktisch en inhoudelijk).
 - Spreekt met de school af wanneer de heterogene lessen zijn en wat daarvoor nodig is
 - Regelt wat nodig is voor presentaties (bijv. St.Nicolaas, kerst, projectweek, slotuitvoering).

De school:

Organisatie en inhoud

- De leerkracht woont de lessen bij, is actief betrokken bij het proces en toont interesse in de vorderingen van de leerlingen.
- Denkt mee over programma en over de positie van de instrumentale lessen in het curriculum (mogelijk rol ICC'er.)
- Geeft aan wat de gedragsregels, stiltetekens en dergelijke zijn.
- Zorgt voor geschikte lesruimte, mapjes waar leerlingen hun blaadjes in kunnen bewaren en in overleg andere benodigde faciliteiten (cd-speler of smartboard).
- Zorgt voor de indeling in (sub)groepen.
- Zorgt voor de distributie van de instrumenten onder de leerlingen.
- Registreert welke kinderen welke instrumenten meenemen.
- Geeft schade aan of vermissing van het instrument direct door aan de teamcoördinator van de muziekschool.
- Zorgt voor inname instrumenten.
- Zorgt voor opslag van de instrumenten tijdens de zomervakantie.
- Werkt mee aan de zichtbare (hoorbare) aanwezigheid van de muzieklessen door:
 - Mogelijkheden voor kleine presentaties binnen de school te bieden.
 - Aandacht op ouderavonden.
 - Vermelding op de website en/of schoolgids.
- Is bereid specifieke expertise te delen met de muziekdocenten.
- Brengt tijdens het project de onderwijscoördinator van de Muziekschool direct op de hoogte van tussentijdse wijzigingen in bijvoorbeeld het lesrooster, de planning etc.

Communicatie met ouders

- Zoekt naar mogelijkheden voor kinderen om op school te oefenen als dat thuis niet mogelijk is.
- Informeert en enthousiasmeert leerlingen en ouders voor de muzieklessen.
- Communiqueert naar de ouders het belang van goede verzorging van het instrument.
- Zorgt gedurende het project dat de relevante informatie bij de ouders komt.
- Geeft berichten van de ouders door aan de docenten of de teamaanvoerder
- Stimuleert kinderen (en ouders) deel te nemen aan vervolgaanbod.
- Schakelt waar mogelijk en gewenst hulpouders in bij de lessen en uitvoeringen.

De projectorganisatie (Muziekschool Waterland):

- Is verantwoordelijk voor de muziek-didactische en pedagogische kwaliteit
- Organiseert overleg
- Organiseert scholing en coaching
- Coördineert de programma's (het leerplan, de stukken)
- Zorgt voor:
 - de jaarplanning (lessen en uitvoeringen)
 - informatie voor de scholen
 - evaluatie met de scholen, de ouders en de docenten en eventueel andere betrokkenen (bijv. een muziekvereniging)
 - de lesroosters
 - de instrumenten
 - organiseren van presentaties, eventueel met verenigingen
 - de bladmuziek voor externe partijen (bijvoorbeeld een fanfare)

Contactpersoon voor de inhoud van het muziekonderwijs is Nico van Zadel, Artistiek Manager,
n.van.zadel@muziekschoolwaterland.nl 0299 427812

Contactpersoon voor de organisatie is Marlie Durge, medewerker scholen, m.durge@muziekschoolwaterland.nl
0299 427812